Dimmalætting

7 kr.

NR. 2 HÓSDAGUR 7. JANUAR 1993. 116. ÁRGANGUR

SAMFERÐSLUSTOVAN

tlf. 14366 - 88886

FLOGFERÐA SEÐLAR
Faroe Travel
Tlf. 12600

FLOGFRAKT
Faroe Cargo
Tlf. 18787

Oljuvanlukkan:

Hetlendingar skelkaðir

Hetlendingar óttast fyri, at oljuvanlukkan fer at oyða alt fugla- og fiskalív við oyggjarnar, eins og alivinnan fær ein so álvarsligan smeit, at lív ikki kemur í aftur í bræði

Tangaskipið við teimum 84-85.000 tonsunum av ráolju rendi á land við Quendale Bay, beint vestanfyri Sumburgh Head

Løgreglan í Hetlandi bannaði í gjár og fyrradagin fólki at fara til Sumburgh Head at hyggja eftir vrakinum av velduga tangaskipinum. Orsøkin var millum annað spreingivandi, og at vandi var fyri hálku av oljuroyki o.ø.

Seinnapartin í gjár tosaðu vit við Ruth Einarson, sum er gift við føroyingi, Leif Einarson. Tey búgva í Walls, nakað uttanfyri Lerwick.

Ruth Einarson, sum er postboð, og tískil kemur í mong heim, sigur, at hetlendingar eru skelkaðir av hendingini.

– Tað einasta tú hoyrir í útvarpinum og sært í sjónvarpinum, bæði hetlendskum og enskum, er um oljuvanlukkuna.

– Ongin veit hvussu umfatandi oyðileggingin verður, men vit óttast tað ringasta.

Maður mín arbeiðir t.d. á einum alibrúki, og har eru tey bangin fyri, at alivinnuni verður hetta ein so dyggur smeitur, at alivinnan í Hetlandi, øll sum hon er, dettur niðurfyri. Tann fiskur, sum ikki doyr, fara útlendingar ikki at vilja keypa orsakað av oljudálkingini, sigur Ruth Einarson.

Fuglalívið og náttúran

Eitt, ið hevur »lokkað« mangt ferðafólkið til Hetlands, er ríka fuglalívið, og vakra náttúran, ið ikki er ólík føroysku náttúruni. Men nú óttast hetlendingar, at sjófuglurin í stóran mun doyr út, og at náttúran verður so nógv dálkað, at ferðafólk ikki longur tíma at vitja Hetland.

Ruth Einarson sigur, at eitt tað vakrasta og mest nýtta frítíðarøkið liggur tætt við Sumburgh Head.

– Tað er vanligt, tá útlendingar koma hendanvegin, at vit fara á vøkru og stóru strondina, ið liggur tætt hjá. Men verður hetta økið dálkað, ber ikki longur til at vísa útlendingum hesa »føgru« sjónina, heldur Ruth Einarson.

Lívið gongur sína gongd

Ruth Einarson sigur annars, at aftaná skeikin, tá tíðindini bórust um oljuvanlukkuna, er lívið nú við at ganga sína gongd aftur. Burturséð frá, at fólk vórðu biðin at halda seg burtur frá vanlukkustaðnum, og at taka seyð og annað burtur, er tað mesta við at koma í rættlag.

– Børnini eru í skúla, og mesta arbeiðsfólkið eru ein inn til arbeiðis. Men óttin er framvegis óhugnaligur, sigur Ruth Einarson úr Walls.

Tað velduga tangaskipið, Brea, hevði ikki minni enn 84-85.000 tons av norskari ráolju umborð, tá vanlukkan hendi. Manningin, ið taldi 34 tilsamans, varð øll bjargað, áðrenn skipið bar við land.

Seinast vit frættu, var skipið brotnað, og megnpartarnir av vrakinum var undir í sjógvi.

Flogfør sprænda í allan gjár kemisk evni yvir oljuna, sum á einhvønn hátt kann oyðileggja oljuna, soleiðis at náttúruoyðileggingin verður minst møgulig. Tað eru hetlendsk hjálparfeløg og bjargingarfeløg, ið standa fyri hjálpararbeiðinum, men tað er bretska stjórnin, ið rindar fyri arbeiðið.

Gdm-

Beate L. Jensen, bladkvinna á Dimmalætting:

Vitjar Clinton og hansara land

Dimmalætting verður einasta føroyska blað á staðnum, tá nýggi amerikanski forsetin, Bill Clinton, verður tikin í eið 20. januar

Beate L. Jensen, bladkvinna, fer seinast í næstu viku á mánaðarlanga vitjan í USA

Beate L. Jensen, bladkvinna á Dimmalætting, fer friggjadagin 15. januar á mánaðarlanga vitjan í USA, har hon millum annað verður við til hátíðarhaldið, tá nýggi amerikanski forsetin, Bill Clinton, verður tikin í eið og flytur í Hvítu Húsini.

Saman við 60 øðrum innbodnum fólkum úr øllum heiminum, er bladkvinna Dimmalættingar boðin á mánaðarlanga vitjan í USA. Høvuðspunktið á vitjanini er sjálvandi, tá nýggi forsetin 20. januar verður tikin í eið og flytur í Hvítu Húsini.

Beate fer úr Føroyum 15. januar og kemur heim aftur 14. februar. Men hvussu kom henda vitjanin í lag.

Beate greiðir frá, at C. Robert Dickerman, sendiráðgevi hjá amerikansku sendiharrastovuni í Keypmannahavn, vitjaði í Føroyum á heysti 1991, og tá bleiv hon spurd, um hon kundi hugsað sær ein tílíkan kunningartúr, og hon játtaði.

Aftaná vitjanina var ávíst brævaskifti millum sendistovuna og Beatu, og í august mánaði seinasta ár kom so innbjóðingin – ein túrur til dreymalandið í fýra vikur.

Strævin túrur

Kunningardeildin innan amerikansku sendistovuna í Danmark, USIS – United States Information Service – samskipar henda túr fyri innbodnu gestunum.

Kunningardeildin skipar fyri tiltøkum, so fólk uttan fyri USA kunnu fáa meira at vita um landið, søguna, politikkin o.s.fr.

Ferðalagið skal ferðast víða um í USA. Byrjað verður í Washington, tá forsetin verður tikin í eið, og síðani verður farið víðari. Vitjað verður millum annað í Chicago, St. Louis, Pittsburgh, Little Rock, Seattle, San Francisco og Denver.

D

Stjóraskifti í »Okkara banka«

Mánadagin var samkoma í Sjóvinnubankanum fyri fráfarandi stjóranum, Steingrím Nielsen og fyri nýggja stjóranum, Jørn Astrup Hansen

Hóast Steingrímur Nielsen longu á eykaaðalfundinum boðaði frá, at hann fór at leggja frá sær, so varð hetta ikki gjørt fyrr enn mánadagin seinnapartin, tá nýggi stjórin var klárur at taka við.

Nýggjur stjóri í Sjóvinnubankanum er Jørn Astrup Hansen.

Á samkomuni seinnapartin mánadagin í bankanum vórðu røður hildnar í sambandi við stjóraskiftið og flestu nýttu høvið til at takka Steingrím fyri tíðina í bankanum. Somuleiðis var nýggja stjóranum ynskt vælkomin. Millum annað fekk fráfarandi stjórin eina gávu frá starvsfólkunum, ið var ein klippmynd hjá Rasmusi Rasmussen av Gonginum og gamla høvuðsbygninginum bankans.

Steingrím helt eisini sína seinastu røðu á ovastu hædd í Sjóvinnubankanum, og hann segði seg enn verða setta keddan av keðiligu gongdini, men vónaði, at fólk framvegis eisini vístu sín stuðul til »Okkara banka«. Steingrím ynskti somuleiðis nýggja stjóranum góða eydnu í nýggja starvinum.

Nýggi stjórin tók eisini orðið, men hann var ógvuliga fámæltur. Kortini nýtti hann høvið at bera øllum somlum eitt gott nýggjár.

Í blaðnum leygardagin fara vit at prenta samrøðuna Dimmalætting hevði við nýggja stjóran fyrsta dagin í stjórasessinum. Vit hava eisini prátað við nýggja stjóran í Føroya Banka, Tage Benjaminsen, og henda samrøða verður eisini prentað í komandi blaði.

D

Stjóraskifti í Sjóvinnubankanum. Jørn Astrup Hansen, nýggjur stjóri, og fráfarandi stjórin, Steingrímur Nielsen. *Mynd: Thomas*

Finsk framtíð

TAÐ er einki dulsmál, at Finland í veruleikanum hevur verið hett av stóra russiska granna sínum gjøgnum mong ár. Men nú eru hesi viðurskifti broytt fyri álvara, eftir at Finland hevur gjørt av at gerast limur í EF (europeiska felagsmarknaðinum).

Finski limaskapurin í EF er veruligi lykilin til at koma burtur úr tí russiska haftinum, tað hevur verið í í fleiri hundrað ár undir russiskum yvirræði fíggjarliga og politiskt. So við og við hevur eydnast at linka um tey sjónligu og ósjónligu bondini ímillum bæði londini, so at fram til nú hevur Finland handilsliga verið bundið av Ruslandi.

Men nú er broyting komin í støðu Finlands so ruddiliga. Politisku broytingarnar í Ruslandi hava ført við sær, at eyðmýkiliga heftingin eystureftir er vorðin strikað so vítt, at finski útflutningurin ikki longur er bundin av stóra grannanum, men farin at venda vestur yvir til miðevropeisku londini fyri álvara.

Í finska ríkisdegnum er skilligur meiriluti fyri EF-limaskapi, og hesin meiriluti hevur fullan stuðul ímillum finsku veljararnar yvirhøvur, og líkt er tí til, at sjálvt hin finski Javnaðarflokkurin er hugaður fyri at halda somu leið sum hin svenski, ið er fyri at fara upp í EF og harvið fyri álvara snara sær yvir í vesturevropeiska felagsskapin, sum EF stendur fyri, og koma upp í har í 1995-96.

EF-limaskapurin kann kortini koma at viðføra politiska kloyving í Finlandi ímillum land og býir og ímillum tey heldur framkomnu økini í suður og tunt fólkaða og fátækara norður. Mynstrið er átøkt støðuni í Noregi undir atkvøðuni um EF í 1972, tó við tí undantaki, at í Finlandi í 1992 var meiriluti í fólkinum fyri at koma upp í EF, meðan split kom í málið í Noregi. Norsk javnaðarfólk vóru stórliga ósamd sín ámillum mótvegis finsku og svensku javnaðarmonnunum, sum hava ynskt luttøku í EF sum skjótast.

Eitt Finland, limað upp í EF, kann koma at hava avgerandi ávirkan á politisku linkanina av samgongulagnum ímillum eystur og vestur.

Partrolaraflotin ikki skerdur hesaferð

Trettan atkvøður vóru fyri at skerja partrolaraflotan við 40%, og sostatt fall uppskotið

Mangan hevur verið tosað um, at trolaraflotin, serliga partrolaraflotin, oyðir fiskastovnarnar við Føroyar. Hetta hevur verið aftur-víst ferð eftir ferð sum ógrundaður »pástandur«. Men onkur heldur framvegis trolaraflotan vera ov stóran, og tí var uppskot sett fram um at skerja partrolaraflotan við 40%.

Tað var Ásbjørn Joensen úr Sjálvsstýrisflokkinum, ið setti fram uppskotið at skerja partrolaraflotan 40%. Sagt var m.a. í uppskotinum til samtyktar:

– *Ein beinleiðis avleiðing av at tann føroyski fiskiflotin er ov stórur er, at fiskastovnarnir eru niðurfiskaðir.*

– *Tað er tí lívsneyðugt, at vit nú fáa sett eitt ráð, óheft og uttanveltað, ið fær myndugleika at fremja stovnsrøkt, t.d. føroyskar og útlendskar fiskifrøðingar í samráð,* segði Ásbjørn Joensen m.a. í viðmerkingunum til uppskotið.

Ongi egin áhugamál...

Ásbjørn Joensen legði í uppskotinum herðslu á, at teir, ið kunnu hugsast hava egin peningalig áhugamál í fiskivinnuni, undir ongum umstøðum eiga at verða við at taka avgerðir um álvarsmál, sum tað er møguliga at minka partrolaraflotan.

3 atkvøður ímóti – 12 atkvøddu ikki

Tá komið var til sjálva atkvøðugreiðsluna um »partrolarauppskotið« helt tingformaðurin fyri, at rættast mundi vera at atkvøtt varð við navnakalli. Úrslitið varð, at trettan atkvøddu fyri uppskotinum, tríggir atkvøddu ímóti, meðan tólv avgjørdu als ikki at atkvøða.

Sostatt fall uppskotið. Og trolararnir kunnu sostatt, uttan nakran ampa, halda áfram at trola sum hígartil – eins nógvir og eins stórir.

Gdm-

Uppskotið um at minka partrolaraflotan við 40% fall

Fleiri skipasáttmálar

Gongd aftur komin í byggingina av nýggjum skipum í Danmark

Á skipasmiðjuni í Århus, Århus Flydedokk, er arbeiði til einar 500 mans tryggjað fleiri ár fram yvir.

Tað var í tøkum tíma, at umboð fyri skipasmiðjuna skrivaðu undir ein sáttmála við avstralska fyritøku um byggjan av í minsta lagið tveimum nýggjum kemikaliutangabátum.

Hesin sáttmáli, sum undirskrivaður varð í London, kom væl við, tí eins og alla aðra staðni, eru tað ikki júst skipabyggingar, ið geva mest av sær. Skip í hópatali standa á søluslista í flestu strandalondum, bæði tá tað snýr seg um fiskiskip, tangaskip og fraktbátar.

15.000 t hvør

Fyrsti sáttmálin hjá Århus Flydedokk um byggjan av tangaskipum til Australia snýr seg um eina hálva milliard krónur.

Væntandi er, at tá hesi bæði kemikaliutangaskipini eru liðug, kann skipasmiðjan rokna við, at hon kemur at fáa ein sáttmála um byggjan av tveimum ella trimum skipum aftrat.

Kemikaliutangabátarnir, sum farið verður undir at byggja alt fyri eitt, eru uppá 15.000 t hvør. Fíggingarstovnurin Sanevest fer at bjóða skipini út til partaeigarar.

Nýggj ferja

Stóra skipasmiðjan á Fyn, Svendborg Værft, er eisini illa fyri fíggjarliga, men nú tykist ljós vera fyri framman. Tað sær út til, at Sydfyenske Dampskibsselskab um stutta tíð fer at undirskriva sáttmála við skipasmiðjuna um byggjan av nýggjari ferju.

Á somu skipasmiðju vórðu um 500 mans herfyri uppsagdir, av tí einki arbeiði var meira til teirra. Ætlanin var annars at skipasmiðjan skuldi byggja eitt nýtt sjóverjuskip til Føroyar og Grønland, men henda ætlan er fyribils løgd langt til víks.

Ferjan, sum tekin eru til skal byggjast í Svendborg, skal røkja rutusiglingina til Spodsbjerg, Langeland, Tårs og Lolland.

B.

Statsaut. revisor
KPMG Pauli Ellefsen p/f
100 prosent føroyskt • 100 Per Cent International
Stanavegur 17, Postsmoga 3258, FR-110 Tórshavn, Tlf. 14944, Fax 16307